

НАШІ ВИПУСКНИКИ

© М.І. Фатула, 2018

УДК 37.091.12011.3-051(477.87)

Спомин, що пам'ять тривожить. Світлій пам'яті однокурсників

М.І. Фатула

osoky1@gmail.com

Ужгородський національний університет, медичний факультет, кафедра факультетської терапії, Ужгород

Реферат

1952-1953 навчальний рік добігав кінця. Це був четвертий курс. Із Міністерства охорони здоров'я України прибула комісія з метою відбору студентів на подальше навчання на військово-медичних факультетах. Із 29 хлопців відібрали чотирьох. Це були Іван Костриба, Михайло Лизанець, Ігор Мінець та Федір Теличко. Саме про них йдеться у цій статті.

Ключові слова: військовий лікар, медичний факультет, медична служба

Flashback that memory is disturbs. In bright memory of classmates

M.I. Fatula

Uzhhorod National University, Medical department, Chair of faculty therapy, Uzhhorod

Abstract

The 1952-1953 academic year ran to his end et was our fourth year in the university. A commission from the Ministry of Health Ukraine, arrived to elect students for the further education on military medical departments. From 29 young men they elected 4. They were Iwan Kostriba, Mikhajlo Lizanets, Ihor Minets, Fedir Telichko. This article tells about them.

Key words: military doctor, medical faculty, medical service

Пам'ять невмируща, і вона назавжди збереже у наших серцях тих, кого ми знали і з ким спілкувалися, кого уже немає серед нас. Вони відійшли у Вічність, залишивши по собі щемливе відчуття горя у рідних та світлу пам'ять про себе у друзів...

Минуло 63 роки від того часу, як ми здобули вищу освіту. Нас було 50 – випускників п'ятого випуску медичного факультету Ужгородського державного університету (УжДУ). Це був 1955 рік.

Проїшли роки...

Вони були нелегкі, але по-своєму щасливі – кожий із нас мав роботу, став спеціалістом у своїй галузі, створив сім'ю. Але кожен із нас, де б не працював, старався робити чесно і прагнув своєю працею принести користь людям.

Серед випускників нашого п'ятого випуску є академіки, професори, доценти, заслужені діячі науки і техніки України, заслужені лікарі України, заслужені винахідники України.

Випускники медичного факультету склали той золотий інтелектуальний фонд, який піднімав медицину краю.

З плином часу багато архівних матеріалів про наш п'ятий випуск було втрачено, багато чого забулося та й доля розкидала нас по всьому світу.

На сьогодні із 50 випускників живих залишилося всього п'ять (за даними автора статті).

Більш детально про п'ятий випуск медичного факультету УжДУ я написав у книзі «Із відстані часу» [9].

У 1953 році ми закінчували четвертий курс. На факультеті студенти складали заліки та іспити. В один із таких днів із Міністерства охорони здоров'я України прибула комісія для відбору студентів на подальше навчання на військово-медичних факультетах. Відбір був суворий: кандидат повинен бути відмінником навчання, фізично здоровим, толерантним із колегами, мав значення і соціальний статус претендента.

Із 29 хлопців комісія відібрала тільки чотирьох: Івана Кострибу, Михайла Лизанця, Ігоря Мінця та Федора Теличка. Усі вони були зараховані на військово-медичний факультет Харківського медичного інституту, який закінчили у 1955 році і в подальшому працювали військовими лікарями.

Іван Костриба. Уродженець Хмельниччини. Про його роботу військовим лікарем у автора немає даних. Відомо, що після демобілізації із армії працював завідувачем відділення у Київському онкологічному інституті. Коли за медичною допомогою до нього зверталися однокурсники чи їх родичі, у міру своїх можливостей старався їм допомогти. Автор статті має надію, що, можливо, знайдуться рідні чи знайомі, які доповнять цю статтю.

Ігор Мінець. Народився 14 березня 1932 року в селі Виблі Чернігівської області. У 1946 році батька Ігоря, Василя Карповича, розпорядженням Кабінету Міністрів України направили радником на Закарпаття. Згодом на постійне місце проживання в Ужгород приїхала і сім'я.

У 1949 році Ігор із золотою медаллю закінчив середню школу № 1 у м. Ужгород і в той же рік вступив на медичний факультет Ужгородського державного університету. Після закінчення військово-медичного факультету Харківського медичного інституту з відзнакою був направлений лікарем у радянську групу військ у Німецьку Демократичну Республіку, де служив до 1961 року, потім – у Туркменській Республіці, місті Небіт-Даг.

У 1965–1966 роках був слухачем факультету удосконалення лікарів Ленінградської військово-медичної академії.

У 1966–1971 роках працював начальником медичної служби дивізії (м. Красноярськ), у 1972–1985 роках – армії Ракетних військ стратегічного призначення (м. Омськ). У 1985 році в званні полковника медичної служби вийшов у відставку і разом із сім'єю переїхав на постійне проживання у м. Київ.

У Києві працював лікарем-терапевтом у Дніпровському районі, надаючи медичну допомогу військовим пенсіонерам, чорнобильцям. У роботі був пунктуальним і доброзичливим до колег та пацієнтів.

Нагороджений орденом Бойового Червоного Прапора та багатьма медалями.

Помер у 2003 році, похований у Києві на Лісовому цвинтарі.

У Києві проживає дружина Надія Яківна та два сини – Ігор та Олег. Ігор працює хірургом у Київській міській лікарні швидкої допомоги, Олег – фізіотерапевтом [7].

Михайло Лизанець. Народився 15 листопада 1932 року в сім'ї робітника-лісоруба у селі Извор (нині – Родниківка) Свалявського району Закарпатської області.

У грудні 1936 року батьки з п'ятьма дітьми переселилися у присілок Шом-Колонія Берегівського району. На новому місці родині жилося краще, батьки були задоволені, прагнули, щоб усі діти мали можливість навчатися. Згодом усі п'ятеро дітей здобули вищу освіту.

Закінчивши Берегівську середню школу, Михайло Лизанець у 1949 році вступив на медичний факультет Ужгородського державного університету, згодом був направлений на подальше навчання на військово-медичний факультет Харківського медичного інституту, який із відзнакою закінчив у 1955 році.

Державною комісією був направлений працювати у гарнізонний госпіталь в Узбекистані, потім працював у м. Рівне Волинської області УРСР, більше п'яти років (1959 – 1963) служив у групі радянських військ у Німеччині.

Як лікар-хірург побував у «гарячих точках»: у 1985 – 1986 роках – головний хірург армії в Афганістані, також очолював групу хірургів під час землетрусу в Спітаку (Вірменія, 1988 р.), подій у Баку в 1990 році.

За час служби проявив себе як дисциплінований, талановитий хірург, особисто здійснив понад 6 тисяч (!) складних операцій, врятувавши життя сотням поранених та потерпілих.

Закінчив військову службу в 1992 році у званні полковника медичної служби на посаді заступника головного хірурга Збройних Сил Росії.

Будучи практичним військовим хірургом, почав розробляти методику лікування потерпілих за допомогою перитонеального діалізу.

У 1969 році захистив кандидатську дисертацію, у якій вперше обґрунтував необхідність перитонеального діалізу при лікуванні перитоніту.

У 1975 році М. Лизанець захистив докторську дисертацію з розробки та впровадження у практику апарата «штучна нирка».

У 1976 році йому було присвоєно звання професора. З 1969 року працював на кафедрі військово-польової хірургії Центрального інституту удосконалення лікарів (м. Москва) старшим викладачем, професором, згодом заступником завідувача кафедри.

У 1992 р. був призначений генеральним директором ТОВ «Медико-оздоровительный центр «Южный» (м. Москва), де вивчав захворювання судин нижніх кінцівок, розробив та впровадив у практику унікальний спосіб лікування варикозної хвороби. Залишався директором клініки упродовж 14 років, виховав цілу плеяду лікарів-флебологів і практично працював до останніх днів життя.

Науковий доробок Михайла Миколайовича становить понад 200 праць, у тому числі три монографії та чотири патенти на винахід.

Нагороджений 15 орденами і медалями, у тому числі орденом «За заслуги у Збройних Силах» III ступеня.

Дружина Алла Іванівна – медичний працівник.

Мав двох дітей, чотирьох внуків, одного правнука.

Донька Наталія – керівник міжнародного туристичного агентства. Син Юрій – медичний працівник.

Помер М.М. Лизанець 24 вересня 2006 року. Похований з військовими почестями на військовому цвинтарі у Москві.

Після смерті батька роботою медичного центру «Южный» керує його син – кандидат медичних наук Юрій Михайлович Лизанець [2,3,5,6,9].

Федір Теличко. Народився 5 листопада 1928 року в с. Ізки (присілок Матчів) на Міжгірщині. В 1942 році закінчив 8 класів народної школи у рідному селі, згодом – Берегівську фельдшерсько-акушерську школу, медичний факультет Ужгородського державного університету (4 курси), військово-медичний факультет Харківського медичного інституту, факультет удосконалення лікарів (спеціальність – рентгенологія з радіотерапією) Ленінградської військово-медичної академії. Працював лікарем у різних військових частинах, у тому числі й закордоном. Учасник бойових дій.

Після звільнення у запас із лав Збройних сил повернувся на Закарпаття, йому було запропоновано роботу на медичному факультеті Ужгородського університету, де працював 36 років аж до смерті. Пройшов всі етапи професійного становлення – від фельдшера до професора, відомого вченого, вихователя не одного покоління студентів-медиків.

Його наставниками були відомі вчені: академіки Г.А. Зедгінідзе, О.С. Павлов із Москви, професори А.М. Кішківський, К.Б. Тихонов із Ленінграда, А.І. Позмогов із Києва.

Науковий доробок професора Ф. Теличка: 6 монографій, 60 патентів на винаходи, дві заявки на відкриття, понад 200 наукових статей у фахових медичних виданнях.

Ф.Ф. Теличко розробив та використав у науковій роботі принципово новий підхід – хімічні моделі патологічного процесу, анатомо-молекулярної неоднорідності, різної поглинальної здатності експериментальної патологічно зміненої тканини, що містить у своєму складі різну кількість макро- та мікроелементів.

Ним започатковано новий напрям у медичній радіології – мікрорентгенографію тонких біологічних середовищ, визначення атомно-молекулярної густини мікрообсягів патологічно зміненої тканини, спосіб управління оптичною густиною мікроструктур злویжних пухлин із метою покращення ефективності променевої діагностики та променевої терапії.

Федір Федорович розробив концепцію хіміко-квантової сутності і причини виникнення ряду вірусних захворювань, у тому числі СНІДу, ревматизму, неспецифічного поліартриту.

Своєрідним підсумком багаторічної праці є монографія «Взаємодія енергоносіїв з енергопоглиначами. Медичні аспекти мікрорадіології та екології», яка вийшла у світ в 2003 році, напередодні 75-річчя від дня народження Федора Федоровича.

Ця монографія є в медичних бібліотеках України, Санкт-Петербурга, Москви, в бібліотеці Верховної Ради України, Конгресу США, Торонто, Пряшева.

З результатами своїх робіт Федір Федорович виступав на наукових конгресах та конференціях в Україні, Санкт-Петербурзі, Москві, Кошице.

Вченою радою Ужгородського університету цикл робіт Ф.Ф. Теличка за 1966–1997 рр. було висунуто на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки.

«Ужгородським підходом» щодо оцінки шкідливого впливу факторів довкілля на організм людини зацікавився і Європейський екологічний комітет ООН.

Ф.Ф. Теличко на багато років випередив своїх колег-науковців щодо вивчення сутності та взаємозв'язку живої та неживої природи.

Федір Федорович велику увагу приділяв громадській роботі: він був керівником методологічного семінару професорсько-викладацького складу медичного факультету УжДУ, головою групи народного контролю університету, головним рентгенологом управління охорони здоров'я Закарпатської облдерж-

адміністрації, очолював обласну організацію «Спілка «Чорнобиль», був членом Державної комісії з визначення доцільності побудови Пістрялівської РЛС.

Професор Ф.Ф. Теличко понад 30 років співав у Народній хоровій капелі професорсько-викладацького складу «Боян» Ужгородського університету.

Багато сил та енергії віддавав Федір Федорович вихованню нової генерації лікарів, підвищенню кваліфікації рентгенологів. Більшість рентгенологів Закарпаття є його учнями і вихованцями.

Федір Федорович закінчив свій земний шлях 14 листопада 2003 року на 76 році життя.

Сотні його колег-однодумців, учнів і послідовників, розкиданих долею по всьому світу, схиляють голову перед світлою пам'яттю цієї неординарної Людини, Лікаря, Вченого, Педагога, Громадянина.

Похований Федір Федорович Теличко у м. Ужгород на кладовищі «Барвінкош» [1,4,8,9].

Список використаних джерел

1. Він примножував добро і залишив його для нащадків. – Професор Федір Теличко (1928–2003). – Газета "Ужгород" № 48 (514), 23 листопада 2008 р.
2. Дерябин И.И. Перитонеальный диализ / И.И. Дерябин, М.Н. Лизанец. – М.: Медицина, 1977. – 168 с.
3. Дерябин И.И. Искусственная почка. Методика и практическое применение. (Библиотека практического врача) / И.И. Дерябин, М.Н. Лизанец. – М.: Медицина, 1973. – 160 с.
4. Доктору медичних наук, професору, заслуженому винахіднику СРСР Федору Теличку виповнилося 80 / П. Шеремет, О. Ганич, М. Ганич, М. Фатула // Науковий вісник Ужгородського університету, серія „Медицина”, вип. 34.–2008. – С. 246–247.
5. Лизанец М.М. Історія медичного факультету Ужгородського національного університету: до 60-річчя медичного факультету Ужгородського національного університету/ За ред. С.О. Бойка. – Ужгород, 2005. – С. 149 : порт.
6. Спогади професора Петра Миколайовича Лизанця про брата.
7. Спогади Василя Васильовича Мінця про брата та дружини Ігоря Наталії Яківни Мінець про чоловіка.
8. Теличко Федір Федорович (1928–2003) // Фатула М.І. Із відстані часу... Пам'яті наших вчителів і колег / М.І.Фатула. – Ужгород: Карпати, 2015. – С. 63–67.
9. Фатула М.І. Із відстані часу... Пам'яті наших вчителів і колег / М.І. Фатула. – Ужгород: Карпати, 2015.– 168 с.

Стаття надійшла до редакції: 6.02.2018 р.